

**Reinutris: ateivės
iš tolimosios Azijos
įsitvirtina Lietuvoje**

Reinutrės Lietuvoje

Lietuvoje aptinkamos dviejų rūšių reinutrės – japoninė reinutrė (*Reynoutria japonica* Houtt.) ir sachalininė reinutrė (*Reynoutria sachalinensis* (F. Schmidt ex Maxim.) Nakai). Abi šios rūšys kol kas nėra įrašytos į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą ir Invazinių rūšių Lietuvos Respublikos teritorijoje sąrašą, tačiau agresyviai plinta ir pradeda daryti žalą tiek biologinei įvairovei, tiek įvairiems inžineriniams statiniams – pamatams, keliams, gali pažeisti užtvankas ar melioracijos sistemas.

Sachalininė reinutrė

Japoninės reinutrės pagrindiniai požymiai

Gyvenimo forma – daugiametė žolė

Aukštis – gali pasiekti 4 m aukštį, bet paprastai būna 1,5–2 m

Žiedai – smulkūs balti ar gelsvi, labai retai šviesiai rožiniai

Lapai – dideli, apie 5–12 cm ilgio ir 4–10 cm pločio, kiaušiniški, platūs ir stori, lapų viršūnė staiga nusmailėja, o pamatas dažniausiai nukirstas

Sachalininės reinutrės pagrindiniai požymiai

Gyvenimo forma - daugiametė žolė

Aukštis – iki 4 metrų aukščio, bet dažniausiai 1,5–3 metrų

Žiedai – smulkūs žalsvai balti ar balti, retai gelsvi

Lapai – pailgai ovalūs ar ovalūs, kartais kiaušiniški, dažniausiai 15–30 cm ilgio, bet pasitaiko tiek didesnių, tiek mažesnių lapų. Jų plotis kinta maždaug nuo 10 iki 20 cm. Lapo pamatas aiškiai arba negiliai širdiškas, viršūnė – buka arba laipsniškai nusmailėjusi

Japoninė reinutrė

Natūralus rūšies arealas apima rytinę ir pietrytinę Azijos žemyno dalį, įskaitant Japoniją, pietinį, pietrytinį ir dalį centrinio Kinijos regionus, Korėją. Į Europą rūšis introdukuota 1848 m.

Lietuvoje auga įvairiose buveinėse, tiek miškingose, tiek atvirose vietose. Dažnai plinta iš apleistų priesodybinių želdinių į šalia esančius įvairaus drėgnumo antropogeninius žolynus. Neretai aptinkama pakelėse, dykvietėse, kartais auga vandens telkinių pakrantėse, pamiškėse ar krūmynuose. Augalas nereiklus dirvožemio tipui ir jo savybėms, bet mėgsta rūgštesnius ir derlingus dirvožemius. Viena pagrindinių augalo invazyvumo savybių yra spartus vegetatyvinis dauginimasis. Ši rūšis gali regeneruoti net iš mažiausių šakniastiebio dalių.

Sachalininė reinutrė

Natūralus rūšies arealas sąlyginai yra nedidelis, apima Japoniją ir gretimas salas bei Korėją.

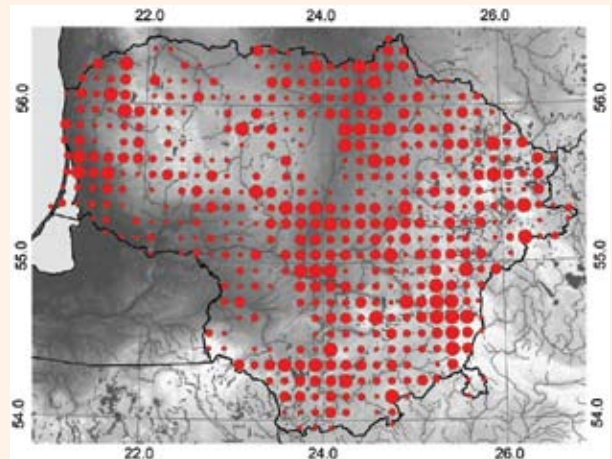
Lietuvoje dažnai buvo auginama parkuose, soduose dėl savo egzotiškos išvaizdos, auga vidutinio drėgnumo dirvožemiuose, pamiškėse, dykvietėse, vandens telkinių pakrantėse. Dažnai galima surasti prie apleistų priesodybinių želdinių, kur augalas, pasinaudodamas upių ar kelių tinklu, išplinta teritorijoje.

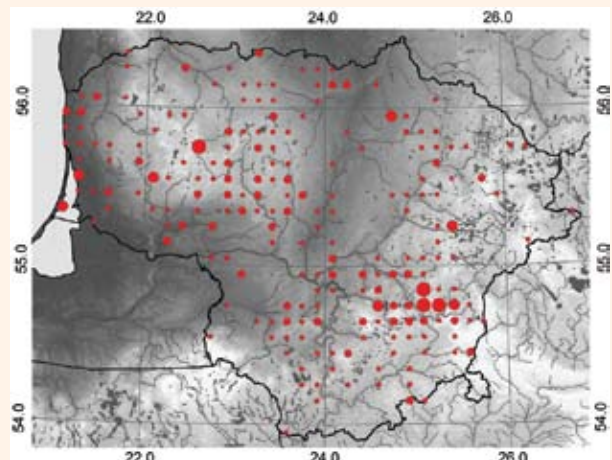
Sachalininė reinutrė

Paplitimas Lietuvoje

Japoninė reinutrė. Rūšis išplitusi visoje šalies teritorijoje, ypač gausiai auga didžiųjų šalies miestų apylinkėse – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir kituose, šiek tiek rečiau aptinkama Žemaitijoje, mažesnis rūšies gausumas nustatytas ir šiaurrytinėje Lietuvos dalyje.

Sachalininė reinutrė. Rūšis yra plačiai paplitusi, bet nėra gausi ir nesudaro sąžalynų ir yra pastebimai retesnė už giminingą augalą – japoninę reinutrę. Sąlyginai dažniau sachalininė reinutrė randama miestų aplinkoje, ypač Vilniaus apylinkėse.

Kova

Kova su šiais augalais gali užtrukti iki kelerių metų, priklausomai nuo taikomo metodo, užimamo ploto ir viso individų skaičiaus.

Išnaikinti didelius reinutrių sąžalynus yra ypač sunkus uždavinys, nes augalas nejautrus šienavimui ir geba atželti iš šakniastiebio dalių. Yra moksliskai pagrįstų duomenų, kad, naudojant vieną specifinį augalo kontrolės metodą, visiškai išnaikinti jų beveik neįmanoma. Geriausių kontrolės rezultatų pasiekama, derinant du naikinimo metodus – **cheminį ir mechaninį**. Nedideliuose sąžalynuose augalus galima kruopščiai iškasti ir vėliau atželiančius ūglius apdoroti cheminėmis priemonėmis. Jeigu negalima augalų iškasti, reikia juos nupjauti ir atželiančius augalus paveikti herbicidais. Svarbu žinoti, kad epizodinio naikinimo priemonių panaudojimo nepakaks tam, kad būtų sunaikinta visa augalų populiacija.

Testuojami ir biologiniai kovos metodai, naudojant grybus ir vabzdžius.

Japoninė reinutrė

Atsakomybė ir teisinis reguliavimas

Japoninė ir sachalininė reinutrės nėra įrašytos į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą ir Invazinių rūšių Lietuvos Respublikos teritorijoje sąrašą. Tačiau mokslininkai teigia, kad tai potencialiai invazinės svetimžemės rūšys ir jų plitimą dar nevelu sustabdyti ir svarstoma jas įrašyti į invazinių rūšių sąrašus ir Europos Sąjungoje, ir Lietuvoje.

Sachalininė reinutrė

Žemių savininkai ir naudotojai kviečiami saugoti Lietuvos gamtos natūralumą

Šiems invazyviems augalams naikinti nuosavoje arba valdomoje žemėje jokių leidimų nereikia, tačiau būtina laikytis rekomendacijų!

Patarimai

- Neauginkite šių augalų ir neplatinkite bet kokių jų dalių kitiems.
- Jokiu būdu negalima šių augalų išmesti į gamtą.
- Išnaikinus augalus, svarbu teritoriją stebėti kelerius metus ir naikinti vos pasirodžiusius augalus, kad populiacija neatsikurtų.
- Jeigu naikinimui ketinate taikyti chemines medžiagas, pasitikslinkite, ar konkrečioje teritorijoje nėra ribojimų jas naudoti (pavyzdžiui, prie vandens telkinių, saugomose teritorijose ir pan.).

Pastebėję šiuos augalus gamtoje, įrašykite duomenis į *Biologinės įvairovės informacinę platformą*:
www.biip.lt

Teksto autorius – Domas Uogintas

Nuotraukų autoriai – Lukas Petrulevičius ir Zigmantas Gudžinskas

 Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Parengta vykdant iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą Nr. 05.5.1-APVA-V-018-01-0012 pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-V-018 priemonę „Biologinės įvairovės apsauga“

Išspausdinta ant visiškai perdirbto popieriaus